

Nr 215.

Ankom till riksdagens kansli den 20 juni 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Femte huvudtiteln.

1:o) **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.** I propositionen nr 281 har Kungl. Maj:t (bilaga 2, punkt 1, s. 53—55 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 12 maj 1944) föreslagit riksdagen att till Kostnader för överflyttning av arbetskraft å allmän beredskapsstat I för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av förslagsvis 20 000 000 kronor.

I enlighet med beslut av 1943 års riksdag (prop. 316, rd. skr. nr 451) upptager den för budgetåret 1943/44 fastställda förskottsstaten för försvarsväsendet under femte huvudtiteln ett förskottsanslag av 50 000 000 kronor till Kostnader för överflyttning av arbetskraft. Från detta anslag har avsetts skola bestridas de regleringsåtgärder på arbetsmarknaden, som visa sig nödvändiga för att tillgodose viktiga produktionsområden med arbetskraft, främst skogsbruket och jordbruket. Svårigheterna att tillgodose arbetsmarknadens bristområden med arbetskraft ha lättat väsentligt under innevarande budgetår. Såvitt nu kan bedömas torde endast cirka hälften av det för innevarande budgetår uppförda anslaget å 50 000 000 kronor komma att förbrukas. I anslutning härtill har anslaget för nästa budgetår — på grundval av arbetsmarknadscommissionens uppskattning av medelsbehovet — ansetts böra anvisas med 20 000 000 kronor. Från anslaget skulle bestridas utgifter, bland annat, för förflytningsbidrag, familjetillägg m. m. till ovan arbetskraft, som överflyttas till skogsarbete, beredskapskurser för verkstadsindustrien och kurser för utbildning av reservarbetskraft, industrikonsulenternas verksamhet, arbetsblockorganisationen samt anordnande av jordbruksläger. Däremot har ej beräknats medel för uttagning med tjänsteplikt av värnpliktiga samt för anskaffning av kojor m. m.

Utskottet. Med här ifrågavarande anslag avses att bestrida kostnaderna för att tillgodose arbetsmarknadens bristområden med arbetskraft, för vilket ändamål medel ej beräknats å riksstaten. Under erinran härom tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* å allmän beredskapsstat I för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av förslagsvis 20 000 000 kronor.

2:o) **Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 55 och 56) föreslagit riksdagen att till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. för budgetåret 1944/45 uppföra dels å allmän beredskapsstat II ett anslag av 25 000 000 kronor, dels ock å allmän beredskapsstat III ett anslag av 200 000 000 kronor.

Det å riksstaten uppförda anslaget till åtgärder för arbetsmarknadens reglering avser att bemästra en arbetslöshet av ungefärligen den storleksordning, som förekommit under de senaste åren. Inträffar under budgetåret en mera omfattande arbetslöshetskris, kommer sysselsättning att skapas genom igångsättande av en rad arbeten av skiftande slag. Särskilda anslag ha emellertid icke upptagits till alla sådana arbetsföretag, som kunna finnas lämpliga att igångsätta för att skapa sysselsättning åt arbetslösa exempelvis vissa kommunala arbeten, som kunna vara av betydande angelägenhetsgrad och ha stort värde som sysselsättningsobjekt. Det har vidare ansetts nödvändigt att kunna igångsätta vissa slag av arbeten i större utsträckning än vad medelstiltgången på de specificerade anslagen i och för sig medgiver. En dylik förskjutning av sysselsättningsprogrammet lärer sålunda bliva ofrånkomlig, om vid svårartad arbetslöshetskris materialbrist omöjliggör igångsättandet av mera materialkrävande byggnadsarbeten. Då måste arbeten av typen vägar, flygfält, dubbelspår, vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken etc. komma att tillgripas i vidgad omfattning.

På här redovisade grunder har departementschefen föreslagit, att å beredskapsstaten uppföres ett allmänt anslag till åtgärder för arbetsmarknadens reglering. Anslagsbehovets storlek har beräknats med utgångspunkt från att materialbristen förhindrar igångsättandet av ett större antal mera materialkrävande arbeten i sådan utsträckning att grovarbeten till stor del få ersättas å beredskapsstaten upptagna materialkrävande arbetena. För denna situation har departementschefen beräknat, att ett belopp av 225 miljoner kronor bör stå till förfogande.

Utskottet. Under erinran om vad utskottet i annat sammanhang anfört (utlåtande nr 212) rörande åtgärder för arbetsmarknadens reglering vid olika slag av krissituationer och de förutsättningar, under vilka å allmän beredskapsstat II och III anvisade medel böra tagas i anspråk, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.* för budgetåret 1944/45 uppföra

a) å allmän beredskapsstat II ett anslag av 25 000 000 kronor,

b) å allmän beredskapsstat III ett anslag av 200 000 000 kronor.

3:o) **Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 56—63) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1944/45 uppföra dels till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden å allmän beredskapsstat II ett anslag av 15 000 000 kronor, dels ock till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden å allmän beredskapsstat III ett anslag av 20 000 000 kronor.

1942 års jordbrukskommitté har i en promemoria den 22 september 1943 redovisat resultatet av en inventering av anläggningsarbeten inom jordbruket, lämpliga för beredande av sysselsättning vid omfattande arbetslöshet efter krigets slut. Kommittén har i nämnda promemoria jämväl behandlat frågan om upprustning av bostäderna vid jordbruket såsom lämpligt arbetsobjekt.

Över promemorian ha yttranden avgivits av egnahemsstyrelsen och kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering.

Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering har ej ansett det ur sysselsättningssynpunkt vara nödvändigt att slopa behovsprövningen. De otillfredsställda bostadsbehov, som representerades av de mindre bemedlade familjerna på landsbygden, vore enligt kommissionen så omfattande, att tillräckliga arbetsobjekt borde kunna åstadkommas, även om behovsprövningen i viss utsträckning bibehölles. Dock kunde lättnader i densamma säkerligen vara motiverade. Egnahemsstyrelsens förslag, att bidrag motsvarande den merkostnad som uppstode för arbetets utförande i förhållande till ett mera normalt kostnadsläge efter kriget skulle kunna utgå, ändock att »behov av bidrag till förbättring av bostad eller inledande av vatten och avlopp icke föreläge» syntes kommissionen tämligen svårt att praktiskt tillämpa på grund av omöjligheten att närmare definiera vad som skulle anses med »normalt kostnadsläge». En sådan regel syntes så mycket mindre behövlig, som alla rimliga behov borde kunna tillgodoses genom en något friare behovsprövning. Även i fråga om förbättringslånen syntes en friare behovsprövning böra tillämpas, särskilt vid de tider, då arbetsmarknadssituationen krävde, att bostadsproduktionen stimulerades.

Föredragande statsrådet Rubbestad har anfört följande.

Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen har egnahemsstyrelsen förelagit, att å beredskapsstat måtte uppföras anslag till bostadsförbättringsverksamheten å tillhopa 65 miljoner fördelade på 35 miljoner till bidrag, 18 miljoner till nybyggnadslån och 12 miljoner till förbättringslån. Egnahemsstyrelsens förslag har tillstyrkts av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering.

Innan jag ingår på anslagsfrågorna, vill jag taga ställning till vissa av

jordbrukskommittén och egnahemsstyrelsen föreslagna ändringar i nu gällande grunder för bidrag till bostadsförbättringar på landsbygden.

Jordbrukskommitténs förslag att helt avskaffa behovsprövningen anser jag mig icke kunna biträda. Däremot böra, om det ur sysselsättningssynpunkt befinnes påkallat, mera liberala normer vid bedömningen av bidragsansökningarna kunna tillämpas. Då frågan om vilka lättnader, som böra vidtagas, torde bliva beroende av arbetslöshetsläget, vill jag förordna, att Kungl. Maj:t skall äga utfärda närmare direktiv i ämnet.

Såväl jordbrukskommittén som egnahemsstyrelsen har föreslagit höjning av maximibeloppet för bostadsförbättringsbidrag. Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering har tillstyrkt detta förslag.

Som jag vid behandling av motsvarande anslagspunkt i årets statsverksproposition framhöll, har egnahemsstyrelsen redan tidigare framlagt förslag om en sådan höjning. Jag anförde med anledning härav, att jag under rådande förhållanden och då så kort tid förflutit efter riksdagens prövning av frågan om maximibeloppet ej ansåge mig kunna biträda ifrågavarande förslag. I princip vidhåller jag nämnda ståndpunkt. Då emellertid arbetslöshetsituationen kan bliva sådan, att bostadsbyggandet på landsbygden behöver kraftigare stimuleras, än som kan ske med de nuvarande bidragen, vill jag tillstyrka, att, därest situationen skulle påkalla detta, bidragen må kunna jämkas uppåt. I vilken grad detta bör ske, anser jag böra bli beroende av den befarade arbetslöshetskrisens intensitet samt den tidpunkt, då densamma kommer att sätta in. Med hänsyn härtill finner jag det nu ej lämpligt att närmare fixera bidragsbeloppen, utan vill jag föreslå, att Kungl. Maj:t bemyndigas att med beaktande av arbetslöshetsläget avgöra i vad mån en höjning av bidragen må äga rum. Vad här sagts, anser jag böra äga tillämpning jämväl med avseende å egnahemsstyrelsens förslag rörande höjning av bidraget, därest det befinnes önskvärt att arbetet färdigställes inom ett år.

Egnahemsstyrelsens förslag att bidrag skulle kunna utgå, motsvarande den merkostnad som uppstode för arbetets utförande i förhållande till ett mera normalt kostnadsläge efter kriget ändock att behov av bidrag ej föreläge, anser jag mig på av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering anförda skäl ej kunna biträda. Däremot vill jag förordna styrelsens förslag, att bidrag av statsmedel må utgå för utförande av ny bostad, även då den ej ersätter en gammal byggnad.

I likhet med kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering anser jag, att betydande belopp böra upptagas å beredskapsstat för nu ifrågavarande ändamål. Fortfarande är nämligen bostadsstandarden på landsbygden utomordentligt låg, och den lär icke kunna höjas i någon större utsträckning utan statens stöd. När jag trots min vetskap om det stora förefintliga behovet av ökat stöd till bostadsförbättringsverksamheten förordade att i årets statsverksproposition skulle äskas allenast relativt begränsade belopp för ändamålet, utgick jag från att de å riksstaten upptagna anslagsbeloppen skulle kompletteras med beredskapsanslag, avsedda att tagas i anspråk, om det tryckta läget beträffande materialförsörjningen lättade. I enlighet härmed torde å beredskapsstat II böra uppföras såsom bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden 15 miljoner kronor, till lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden 8 miljoner kronor samt till lån för bostadsförbättringsverksamhet 5 miljoner kronor.

Skulle en arbetslöshetskris uppstå, förefaller det mig uppenbart, att den betydande arbetsreserv som bostadsförbättringsverksamheten erbjuder med ett stort antal, i hela landet kringspidda arbetsföretag bör utnyttjas, i den mån tillgången på material så medgiver. För detta ändamål torde å bered-

skapsstat III böra uppföras till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden 20 miljoner kronor, till lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden 10 miljoner kronor samt till lån för bostadsförbättringsverksamhet 7 miljoner kronor.

Samma skäl, som föranlett mig att å allmän beredskapsstat för nästa budgetår äska betydande belopp för de i det föregående angivna ändamålen, anser jag motivera att å nämnda stat beräknas medel i förhållandevis samma utsträckning för förbättrande av lantarbetarnas bostadsförhållanden. Enligt vad egnahemsstyrelsen uppgivit har under innevarande budgetår en starkt stegrad efterfrågan på lån och bidrag för förbättrande av lantarbetarbostäder gjort sig gällande. Egnahemsstyrelsen har sålunda upplyst att under innevarande budgetår för tiden till och med den 4 maj 1944 beviljats lantarbetarbostadslån å sammanlagt 2 419 250 kronor samt lantarbetarbostadsbidrag å tillhoppa 116 400 kronor. Styrelsen har vid ett sådant förhållande ansett att å allmän beredskapsstat för nästa budgetår borde uppföras ett anslag av 5 miljoner kronor till lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder samt för beviljande av bidrag till samma ändamål ett belopp av 300 000 kronor. Mot egnahemsstyrelsens uppskattning har jag intet att erinra. Av lånemedlen anser jag ett belopp av 2 miljoner kronor böra uppföras å beredskapsstat II samt 3 miljoner kronor å beredskapsstat III. Det för bidrag erforderliga beloppet torde böra utgå från anslaget till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om jämkning av normerna för behovsprövningen av ansökningar om bostadsförbättringsbidrag och höjning av bidragen när sådant ur sysselsättningssynpunkt befinnes påkallat föranleder ej erinran från utskottets sida. Vad föredragande statsrådet anfört därom, att den betydande arbetsreserv som bostadsförbättringsverksamheten erbjuder bör utnyttjas, i den mån tillgången på material det medgiver, vill utskottet understryka.

Utskottet.

Med tillstyrkande jämväl i övrigt av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* för budgetåret 1944/45 uppföra

a) å allmän beredskapsstat II ett anslag av 15 000 000 kronor,

b) å allmän beredskapsstat III ett anslag av 20 000 000 kronor.

4:o) **Bidrag till inrättande av pensionärshem.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 64—68) föreslagit riksdagen att till Bidrag till inrättande av pensionärshem för budgetåret 1944/45 uppföra dels å allmän beredskapsstat II ett anslag av 3 000 000 kronor, dels ock å allmän beredskapsstat III ett anslag av 12 000 000 kronor.

I skrivelse den 19 april 1944 har *statens byggnadslånebyrå* framlagt förslag i fråga om uppförande å allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45 av anslag till sådana åtgärder för förbättrande av bostadsförhållandena, som falla

inom byråns verksamhetsområde. Byråns anslagsäskanden avse anslag dels å driftbudgeten under femte huvudtiteln till Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer samt till Bidrag till inrättande av pensionärshem, dels å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder till Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, dels ock å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd till Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet samt till Tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.

Med hänsyn till det inbördes samband, som dessa olika anslag äga, ha byggnadslånebyråns anslagsäskanden upptagits till behandling i ett sammanhang under förevarande anslagspunkt.

Över byggnadslånebyråns framställning har kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering i skrivelse den 12 maj 1944 avgivit yttrande.

Departementschefen har anfört följande.

Då man går att uppgöra förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45 måste med hänsyn till läget på bostadsmarknaden bostadsbyggandet i städerna, speciellt de större städerna, bliva ett av de arbetsobjekt, som först komma i åtanke. På grund av bostadsbristen böra å beredskapsstat i första hand uppföras anslag, som äro avsedda att tagas i anspråk, då marknadsläget medgiver detta, samt i andra hand anslag, avsedda att tagas i anspråk vid en mera omfattande arbetslöshetskris. Byggnadslånebyrån har jämväl beaktat detta i sin föreliggande framställning. Byråns äskanden enligt alternativ I avse sålunda anslag av förstnämnda typ, d. v. s. anslag, som böra hänföras till beredskapsstat II. Byrån har framhållit, att anslagen enligt alternativ I beräknats med utgångspunkt från ett uppskattat lägenhetstillskott i tätorterna av omkring 40 000. Byrån har emellertid härvid påpekat, att nämnda alternativ i viss mån redan kunde sägas vara aktuellt i och med att Kungl. Maj:t nyligen fastställt en vidare ram för 1944 års bostadsbyggnadsverksamhet, än den från vilken byrån utgått i sina petita för budgetåret 1944/45. Byrån räknade för sin del numera med ett tillskott under år 1945 av omkring 40 000 lägenheter.

I fråga om anslagsberäkningen enligt alternativ II har byrån anfört, att, även om bostadsmarknadssituationen i och för sig skulle lämna utrymme åt en tillfälligtvis väsentligt högre produktion, man dock med hänsyn till möjligheterna att bevara en någorlunda tillfredsställande stabilitet hos bostadsbyggandet ej syntes böra räkna med en produktion, överstigande 50 000 lägenheter för år.

Mot de av byrån från förenämnda utgångspunkter föreslagna anslagen å allmän beredskapsstat för nästa budgetår till främjande av bostadsbyggnadsverksamheten har jag i och för sig intet att erinra. Med hänsyn emellertid till att anslaget å driftbudgeten till hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer har karaktär av förslagsanslag anser jag onödigt att uppföra anslag för ändamålet å beredskapsstaten. Med beaktande härav böra under beredskapsstat II uppföras övriga av byrån enligt alternativ I äskade anslag samt under beredskapsstat III anslag till belopp motsvarande skillnaden mellan de enligt alternativ II och I äskade beloppen. Jag vill dock beträffande anslaget till Bidrag till byggande av pensionärshem förorda, att å beredskapsstat II endast äskas ett belopp av 3 miljoner kronor medan återstoden eller 12 miljoner kronor hänföres till beredskapsstat III.

I enlighet härmed tillstyrker jag, att å allmän beredskapsstat II respektive III för budgetåret 1944/45 måtte uppföras följande anslag:

	Beredskapsstat	
	II	III
	Belopp kronor	
A. Å driftbudgeten under femte huvudtiteln: Bidrag till inrättande av pensionärshem ..	3 000 000	12 000 000
B. Å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder: Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	15 000 000	15 000 000
C. Å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd: Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet	80 000 000	20 000 000
Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet	3 000 000	9 000 000

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* för budgetåret 1944/45 uppföra

a) å allmän beredskapsstat II ett anslag av 3 000 000 kronor,

b) å allmän beredskapsstat III ett anslag av 12 000 000 kronor.

5:o) **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 68 och 69) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag grundar sig på dels ett av statens nämnd för samlingslokaler framlagt förslag rörande behovet av statsmedel för ifrågavarande ändamål, dels ock en av investeringsutredningen i dess betänkande gjord hemställan, att å allmän beredskapsstat för nästkommande budgetår måtte upptagas dels å driftbudgeten under femte huvudtiteln till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* ett anslag av 1 000 000 kronor, dels ock å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd till *Lån för anordnande av allmänna samlingslokaler* ett anslag av 2 000 000 kronor.

Under förevarande punkt har departementschefen upptagit frågan om anslag till såväl bidrag som lån för anordnande av allmänna samlingslokaler. Utskottet tillstyrker, att på driftbudgeten uppföres ett belopp av 1 000 000 kronor och på kapitalbudgeten ett belopp av 2 000 000 kronor, båda anslagen å allmän beredskapsstat III.

Utskottet.

Under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

6:o) **Bidrag till uppförande av hem för blinda barn i förskolåldern.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 69—71) föreslagit riksdagen att till Bidrag till uppförande av hem för blinda barn i förskolåldern å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 72 000 kronor.

Sedan år 1938 har i institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas såsom ett provisorium varit inrymt ett hem för ett 10-tal blinda barn i åldern 2—7 år, vilka av en eller annan anledning ej kunna uppföstras av föräldrarna eller på annat sätt komma i åtnjutande av lämplig vård. Då de åt barnhemmet upplåtna lokalerna närmast äro avsedda för förskolans elever och behöva användas för dessas behov, har det ansetts erforderligt att en särskild byggnad uppföres för detsamma. Kostnaderna för ett dylikt hem, rymmande 15—17 barn, ha beräknats till 130 000 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av hem för blinda barn i förskolåldern* å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 72 000 kronor.

7:o) **Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Centralvättstuga för personal m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 71) och under erinran, att ett av riksdagen för samma ändamål under budgetåret 1940/41 anvisat belopp icke tagits i anspråk, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Centralvättstuga för personal m. m.* å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 45 000 kronor.

8:o) **Vissa byggnadsarbeten vid Folåsa skolhem.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, s. 72—74) föreslagit riksdagen att till vissa byggnadsarbeten vid Folåsa skolhem å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 322 000 kronor.

Sedan vid innevarande års riksdag beslut fattats om inlösen av Folåsa skolhem, har tidpunkten nu ansetts vara inne att för riksdagen framlägga det av socialstyrelsen vid upprepade tillfällen framförda förslaget om skyddshemmets iståndsättande. Av föreliggande utredning framgår, att de befintliga byggnaderna vid hemmet bland annat ur sanitär synpunkt äro i mycket bristfälligt skick samt i starkt behov av en genomgripande restaurering. De föreslagna åtgärderna avse en omfattande ombyggnad och reovering av elevhems- och skolbyggnaderna vid hemmet samt nybyggnad av gymnastikhus och bostäder för föreståndare och lärare. Ifrågavarande arbeten ha kostnadsberäknats till 334 000 kronor. Till grund för beräkningen ligger ett ombygg-

nadsförslag, vilket varit föremål för granskning av byggnadsstyrelsen och 1940 års civila byggnadsutredning. Departementschefen har godtagit detta förslag med vissa jämkningar beträffande gymnastikbyggnad, rektorsbostad och lärarbostad, vilka beträffande lärarbostaden innebära minskning av golvytan från föreslagna 105 kvadratmeter till omkring 85 kvadratmeter.

Efter dessa förenklingar har den beräknade kostnaden ansetts kunna reduceras med omkring 12 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder ej erinran från utskottets sida i annat avseende än beträffande lärarbostadens golvyta, som Kungl. Maj:t på förord av 1940 års civila byggnadsutredning föreslagit minskad till omkring 85 kvadratmeter. Utskottet får i detta hänseende erinra om att folkskollärares tjänstebostad enligt gällande boställsordning (kungörelsen 1937: 998) skall innehålla minst tre rum med en sammanlagd golvyta av omkring 90 kvadratmeter. Mindre tjänstebostäder än nämnda boställsordning tillåter bära enligt utskottets mening i allmänhet icke byggas för lärarpersonal. Av den besparing med omkring 12 000 kronor, varmed departementschefen räknat, torde 5 500 kronor belöpa på lärarbostaden. I anledning härav synes det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget bära höjas med sistnämnda belopp.

Utskottet.

Under återropande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Vissa byggnadsarbeten vid Folåsa skolhem* å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 327 500 kronor.

9:o) **Vissa byggnadsarbeten vid statens skyddshem.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 74—84) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsarbeten vid statens skyddshem för budgetåret 1944/45 uppföra å allmän beredskapsstat II ett anslag av 337 700 kronor och å allmän beredskapsstat III ett anslag av 114 500 kronor.

Uppförande av gymnastikhus vid Ljungaskogs och Sundbo yrkeshem. Sedan 1939 års lagtima riksdag anvisat medel för vissa byggnadsarbeten vid de statliga skyddshemmen, har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1939 förordnat, att för uppförande av gymnastikhus vid Ljungaskogs och Sundbo yrkeshem finge utgå 84 700 kronor respektive 74 100 kronor. Enligt byggnadsplanen skulle i bottenvåningen av gymnastikbyggnaden vid Ljungaskog jämväl anordnas lokaler för undervisning i ett tredje yrkesämne. Vidare skulle i var och en av de planerade nybyggnaderna inredas en sal för teoretisk undervisning.

Ifrågavarande arbeten ha emellertid till följd av de av 1939 års urtima riksdag genomförda besparingsåtgärderna icke kommit till stånd.

Förnyade beräkningar ha utvisat, att kostnaderna numera belöpa sig till 130 000 kronor för gymnastikhuset vid Ljungaskog och 125 000 kronor för gymnastikhuset vid Sundbo.

På grund av de olägenheter, som bristen på gymnastik- och undervisningslokaler vid nämnda yrkeshem medföra, har på beredskapsstat II för nästa budgetår ansetts böra uppföras de belopp, som numera erfordras för ifrågasvarande ändamål, nämligen för byggnaden i Ljungaskog ytterligare 45 300 kronor och för byggnaden i Sundbo ytterligare 50 900 kronor. Härvid förutsättes, att riksdagen icke framställer någon erinran mot att de för byggnadsföretagen tidigare anvisade medlen få tagas i anspråk under samma förutsättningar, som gälla för under beredskapsstat II uppförda anslag.

Vissa ombyggnadsarbeten vid Broby skolhem. Sedan innevarande års riksdag medgivit, att Broby skolhem må inlösas av staten, har fråga upptagits om ombyggnad av hemmet. Med avseende härå har behov ansetts föreligga av ytterligare lokalutrymmen för undervisningsändamål. Kostnaden för genomförandet av föreliggande ombyggnadsförslag, som innefattar bland annat utvidgning av skolsal och gymnastiskal samt anordnande av nya lokaler för ytterligare en skolsal ävensom skolkök och bagarstuga, uppgår till 114 500 kronor.

Uppförande av rektorsbostad vid Johannisbergs skol- och yrkeshem. Socialstyrelsen har i skrivelse till investeringsutredningen erinrat, att antalet personalbostäder vid Johannisbergs skol- och yrkeshem vore mycket otillfredsställande. Vidare har skyddshemsinspektören framhållit, att plats behövde utvinnas för ytterligare ett antal elever vid hemmet.

Med anledning härav har föreslagits, att ytterligare elevplatser beredes i den bostad, som för närvarande upplåtits åt rektorn. Då i skyddshemmets närhet ej finnes någon bostad, som kan anvisas åt rektorn, har vidare föreslagits uppförande av en ny rektorsbostad, vilken jämväl skulle inrymma kontor. Kostnaderna härför ha beräknats till 49 000 kronor.

Uppförande av lärarbostad vid Lövstahemmet. Kungl. Maj:ts förslag innebär anvisande av medel för uppförande av familjebostad om tre rum och kök m. m. för den lärare, som enligt beslut av 1942 års riksdag anställts vid skolhemmet. Departementschefen har framhållit, att kostnaderna, genom att byggnaden minskas från omkring 105 till omkring 85 kvadratmeter, beräknas kunna nedbringas från 39 500 till 34 000 kronor.

Uppförande av personalbostadshus vid Lövstahemmet. På grund av Lövstahemmets isolerade läge kan personal, som anställs vid skyddshemmet, icke få bostad annat än genom statens försorg. Sedan personalstyrkan vid hemmet från och med budgetåret 1943/44 ökat med flera befattningshavare, har det ansetts nödvändigt att bereda de nytillkomna bostäder. Kostnaderna

för två bostadshus om vardera två rum och kök har uppskattats till 50 000 kronor.

Uppförande av personalbostadshus vid Vemyra skol- och yrkeshem. Sedan socialstyrelsen anmält, att behov föreläge av familjebostäder för två befattningshavare vid Vemyra skol- och yrkeshem samt att i Sollefteå stad rådde stor bostadsbrist, har föreslagits upptagande å beredskapsstat II av ett belopp å 45 000 kronor för uppförande vid hemmet av en bostadsbyggnad, omfattande två lägenheter om vardera två rum och kök.

Uppförande av personalbostadshus vid Forsane yrkeshem. Samtliga befattningshavare vid Forsane yrkeshem utom två ha tidigare erhållit bostad genom statens försorg. Då båda dessa ha behov av familjebostad, föreslås uppförande av ett tvåfamiljshus vid hemmet för en beräknad kostnad av 43 000 kronor.

Uppförande av svinhus vid Forsane yrkeshem. Forsane yrkeshem, som äger ett tämligen omfattande och rationellt drivet jordbruk, har hittills endast haft ett provisoriskt anordnat svinhus. Då detsamma är i flera avseenden otillfredsställande och dessutom olämpligt placerat i förhållande till övriga byggnader vid hemmet, har föreslagits upptagande å beredskapsstat II av ett anslag av 9 500 kronor för uppförande av nytt svinhus, rymmande omkring 30 djur.

Uppförande av svinhus och höns hus vid Brättegårdens skolhem. Kungl. Maj:ts förslag innebär upptagande å beredskapsstat II av tillhoppa 11 000 kronor för uppförande av svinhus och höns hus vid Brättegårdens skolhem. De lokaler, som för närvarande användas för ifrågavarande ändamål, äro provisoriska och befinna sig i mycket bristfälligt skick.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande byggnadsarbeten vid statens skyddshem kunna sammanfattas i enlighet med följande uppställning.

F ö r e t a g	Anslagsgrupp II Kronor	Anslagsgrupp III Kronor
Uppförande av gymnastikhus vid Ljungaskogs yrkeshem.....	45 300	—
Uppförande av gymnastikhus vid Sundbo yrkeshem.....	50 900	—
Vissa ombyggnadsarbeten vid Broby skolhem.....	—	114 500
Uppförande av rektorsbostad vid Johannisbergs skol- och yrkeshem	49 000	—
Uppförande av lärarbostad vid Lövsstahemmet	34 000	—
Uppförande av personalbostadshus vid Lövsstahemmet	50 000	—
Uppförande av personalbostadshus vid Vemyra skol- och yrkeshem.....	45 000	—
Uppförande av personalbostadshus vid Forsane yrkeshem	43 000	—
Uppförande av svinhus vid Forsane yrkeshem	9 500	—
Uppförande av svinhus och höns hus vid Brättegårdens skolhem	11 000	—
Summa	337 700	114 500

Utskottet.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit i avseende å vissa skyddshem kan utskottet i väsentliga delar ansluta sig till. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 8:o) anfört kan utskottet dock icke tillstyrka, att lärarbostaden vid Lövstahemmet minskas till omkring 85 kvadratmeter. Det till uppförande å beredskapsstat II föreslagna beloppet bör i anledning härav höjas med 5 500 kronor.

Vidkommande frågan om uppförande av svinhus vid Forsane yrkeshem och Brättegårdens skolhem vill utskottet erinra om att ett riktigt utförande av dylika byggnader kräver speciell sakkunskap. Utskottet har uppmärksammat, att domänstyrelsen, som äger tillgång på dylik sakkunskap, i utlåtande över förslag om uppförande av svinhus vid ungdomsanstalten å Skenäs och vårdanstalten å Hall funnit anledning omarbeta detsamma (se propositionen nr 281, s. 150). Utskottet förutsätter, att förevarande förslag underkastas en förnyad granskning under hänsynstagande till de erinringar, som domänstyrelsen i nämnda sammanhang framställt.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid statens skyddshem* för budgetåret 1944/45 uppföra

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag å allmän beredskapsstat II ett anslag av 343 200 kronor,

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag å allmän beredskapsstat III ett anslag av 114 500 kronor.

10:o) Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka. Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulos-sjukvårdsanstalter. Kungl. Maj:t har (punkterna 10 och 11, s. 84—86) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1944/45 uppföra dels å allmän beredskapsstat III ett anslag av 300 000 kronor till Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka, dels ock å allmän beredskapsstat II ett anslag av 1 000 000 kronor till Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.

Investeringsutredningen har i sitt betänkande föreslagit, att för bidrag till landstingen för olika sjukvårdsinrättningar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln måtte upptagas följande anslag, nämligen

Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka	kronor	300 000
Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter	»	600 000
Bidrag till uppförande eller inrättande av epidemisjukhus..	»	200 000
Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka..	»	100 000
Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter	»	600 000

Departementschefen har härom anfört följande.

I likhet med investeringsutredningen anser jag lämpligt, att medel upptagas å allmän beredskapsstat för bidrag till uppförande m. m. av ovannämnda slag av sjukvårdsanstalter. Mot de av utredningen föreslagna anslagsbeloppen har jag icke heller något att invända.

Vad angår anslaget till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter vill jag emellertid erinra om att utredningen i annat sammanhang (bet. s. 221) hemställt om upptagande å allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45 av ett anslag av 418 000 kronor till uppförande av en ny poliklinikbyggnad vid kustsanatoriet Apelviken, vilken jämväl skulle rymma vissa personalbostäder. Som framgår av 1943 års statsverksproposition (p. 122) och riksdagens i anledning härav fattade beslut (skr. nr 5, p. 89) må för uppförande av ifrågavarande byggnad för närvarande disponeras dels av ett å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat reservationsanslag (B) till Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter ett belopp av 304 000 kronor, dels ock av reservationsanslaget till Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter ett belopp av 114 000 kronor eller således tillhopa 418 000 kronor.

Anslag av förstnämnda typ (B) komma att indragas med utgången av inrevarande budgetår för att som regel ersättas med anslag på allmän beredskapsstat. Investeringsutredningen har härvid ansett, att hela det för poliklinikbyggnaden erforderliga beloppet, 418 000 kronor, bör upptagas å beredskapsstat. En sådan anordning finner jag jämväl för egen del lämplig. Emellertid vill jag föreslå, att något särskilt anslag ej anvisas för ändamålet utan att medel i stället beräknas under det av investeringsutredningen förordade anslaget till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, vilket i anledning härav bör uppräknas med 418 000 kronor till i runt tal 1 000 000 kronor. Det belopp av 114 000 kronor, som under riksstatsanslaget till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter anvisats för uppförande av ifrågavarande poliklinikbyggnad, torde tills vidare icke böra disponeras.

Av de olika bidragsanslagen torde anslagen till uppförande m. m. av vårdhem för lättskötta sinnessjuka och hem för kroniskt sjuka, för vilka ändamål i riksstaten för nästa budgetår upptagits anslag till belopp motsvarande praktiskt taget samtliga under hösten inneliggande och preliminärt anmälda ansökningar, böra uppföras å beredskapsstat III. Övriga anslag, avseende uppförande m. m. av tuberkulossjukvårdsanstalter, epidemisjukhus och förlossningsanstalter torde däremot böra hänföras till anslagsgrupp II.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 uppföra

a) till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 300 000 kronor,

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 1 000 000 kronor.

11:o) **Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 86—89) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 200 000 kronor.

Enligt medgivande av 1943 års riksdag har av anslaget till bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna ett belopp av 115 600 kronor ställts till överstyrelsens för Konung Oscar II:s jubileumsfond förfogande för utförande av de mest angelägna byggnads- och reparationsarbetena vid Hessleby och Spenshults sanatorier. Därvid kvarstodo emellertid alltjämt arbeten — kostnadsberäknade till omkring 200 000 kronor — för vilka medel i dåvarande läge ej ansågs böra anvisas.

Härefter har behov framträtt av anskaffande av en ny ångpanneanläggning vid Hessleby sanatorium jämte vissa i samband därmed stående förbättringsarbeten till en kostnad av sammanlagt 114 000 kronor.

Vidare har ånyo understrukits behovet av en ny underläkarbostad vid Hålahults sanatorium. Sanatoriets överläkare har därom anfört, bland annat, att den nuvarande underläkarbostaden utgjordes av en dublett, som stode i direkt förbindelse med sjukvårdsanläggningen och på grund härav mindre väl lämpade sig som familjebostad. Kostnaden för uppförande av en ny bostad har tidigare uppskattats till 32 000 kronor.

På förslag av investeringsutredningen har departementschefen förordat, att ett belopp av 200 000 kronor uppföres å beredskapsstat II för nästkommande budgetår för tillgodoseende — i enlighet med Kungl. Maj:ts närmare bestämmande — av ifrågakvarande ändamål.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna* å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 200 000 kronor.

12:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av epidemisjukhus. Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka. Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 13—15, s. 89) och under hänvisning till departementschefens under punkt 10 här ovan återgivna uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 uppföra

a) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av epidemisjukhus* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 200 000 kronor,

b) till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 100 000 kronor,

c) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 600 000 kronor.

13:o) **Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 89—93) föreslagit riksdagen att till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. å allmän beredskapsstat I för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av förslagsvis 8 000 000 kronor.

Framställningar om medel för ifrågavarande verksamhet under nästa budgetår ha ingivits av statens flyktingsnämnd och socialstyrelsen ävensom av kommittén för rågösvenskarna och hjälpkommittén för Finlands barn.

Några medel för ändamålet ha icke äskats på riksstaten.

Departementschefen har anfört följande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår kunna statens sammanlagda kostnader för här avsedda flyktingsverksamhet under innevarande budgetår preliminärt beräknas till 7 235 000 kronor.

Statens flyktingsnämnd och socialstyrelsen ha för nästa budgetår hemställt om anvisande av medel till flyktingsverksamheten med 1 800 000 respektive 1 600 000 kronor. Härjämte föreligger framställning från kommittén för rågösvenskarna om anvisande av 3 300 000 kronor för understöd m. m. åt estniska medborgare av svensk härstamning, vilka söka sig åter till Sverige. Slutligen har hjälpkommittén för Finlands barn hemställt om bidrag å 1 760 000 kronor till kostnaderna för emottagande av finska barn. Summan av de äskade anslagen uppgår sålunda till (1 800 000 + 1 600 000 + 3 300 000 + 1 760 000) 8 460 000 kronor. I samtliga framställningar har man betonat svårigheterna att för närvarande mera exakt beräkna medelsbehovet för nästa budgetår.

Givetvis är det för närvarande omöjligt att annat än uppskattningsvis beräkna medelsbehovet för flyktingsverksamheten under nästa budgetår, då detta är beroende av bland annat en så oviss faktor som omfattningen av flyktingströmmen. Ej minst gäller detta kostnaderna för emottagande av estlandssvenskar samt barn från Finland. Det av kommittén för rågösvenskar samt hjälpkommittén för Finlands barn beräknade medelsbehovet avser delvis kostnader, som beräknas komma att uppstå redan under innevarande budgetår. I enlighet med vad som föreslogs i förenämnda proposition nr 163 ha medel för det löpande budgetårets kostnader anvisats från anslag å nu gällande förskottsstat. Sedan regleringsanslag äskats för detta anslag få kostnaderna bestridas från detta respektive från det nya förskottsanslag, varom jag här gör hemställan. Då frågan, på vilket sätt sistberörda kostnader täckas, endast i relativt ringa utsträckning torde komma att påverka anslagsberäkningen för nästa budgetår, vill jag tillstyrka, att medelsbehovet beräknas med ledning av de i förutberörda framställningar gjorda uppskattningarna och upptages med ett till 8 000 000 kronor avrundat belopp. I enlighet med vad jag förut framhållit, bör beloppet uppföras å allmänna beredskapsstaten. Jag vill emellertid påpeka, att man ej kan bortse från möjligheten av att flyktingströmmen kan komma att antaga väsentligt större proportioner än vad jag här räknat med, samt att utgifterna för ändamålet till följd härav kunna komma att avsevärt överstiga de beräknade.

Anslaget bör uppföras å allmän beredskapsstat I. Från anslaget torde i fortsättningen böra bestridas jämväl ersättningar till ledamöterna i kommittén för rågösvenskarna ävensom kommitténs sekreterare och eventuellt tillkallade experter, vilka ersättningar hittills belastat femte huvudtitelns kommittéanslag.

Ifrågavarande medelsbehov tillgodoses icke till någon del genom anslag å riksstaten. *Departementschefen* har framhållit, att man vid beräkningen

av detta behov icke kan bortse från möjligheten av att flyktingströmmen kan komma att antaga väsentligt större proportioner än vad som beräknats samt att utgifterna för ändamålet till följd härav kunna komma att avsevärt överstiga de beräknade.

Under erinran härom får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till flyktingars upphålle, yrkesutbildning m. m.* å allmän beredskapsstat I för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av förslagsvis 8 000 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

14:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m. vid Sundby sjukhus vid Strängnäs. Uppförande av en specialpaviljong vid Sundby sjukhus vid Strängnäs. Utvidgning och förbättring av vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik. Renovering av paviljong vid S:t Lars sjukhus i Lund. Uppförande av ny paviljong för kvinnor vid Vipeholms sjukhus i Lund.** Kungl. Maj:t har (bilaga 11, punkterna 1—5, s. 195—205 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 12 maj 1944) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1944/45 uppföra dels å allmän beredskapsstat II ett anslag av 120 000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m. vid Sundby sjukhus vid Strängnäs, dels å allmän beredskapsstat III ett anslag av 1 380 000 kronor till Uppförande av specialpaviljong vid Sundby sjukhus vid Strängnäs, dels å allmän beredskapsstat III ett anslag av 63 000 kronor till Utvidgning och förbättring av vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik, dels å allmän beredskapsstat II ett anslag av 250 000 kronor till Renovering av paviljong vid S:t Lars sjukhus i Lund, dels ock å allmän beredskapsstat III ett anslag av 880 000 kronor till Uppförande av ny paviljong för kvinnor vid Vipeholms sjukhus i Lund.

Vissa byggnadsarbeten m. m. vid Sundby sjukhus vid Strängnäs. Kungl. Maj:ts förslag innebär att genom vissa ändringsarbeten bereda ett välbehövt tillskott med ytterligare 30 vårdplatser vid Sundby sjukhus. Förslagets genomförande förutsätter tillika uppförande av nya bostäder för uppsyningsmannen och maskinmästaren. För ifrågavarande ändamål har ett belopp av sammanlagt 120 000 kronor ansetts erforderligt.

Uppförande av en specialpaviljong vid Sundby sjukhus vid Strängnäs. Såsom ett led i strävandena att frigöra psykiatriska sjukhusets område å Konradsberg har medicinalstyrelsen i skrivelse den 22 februari 1940 framlagt

förslag till uppförande vid Sundby sjukhus vid Strängnäs av en specialpaviljong för opålitliga män, företrädesvis psykopater, inrymmande 100 vårdplatser. Förslaget förutsätter, att Sundby sjukhus' ekonomilokaler och värme-central, med vissa obetydliga kompletteringar, skola bli tillräckliga jämväl för den nya paviljongens behov.

Mot förslaget har vissa erinringar framställts av direktionen för sjukhuset. Vidare har strafflagberedningen framhållit, att beredningen övervägde en begränsning av tillämpningen av 5 kap. 5 § strafflagen och att, därest en sådan begränsning komme till stånd, densamma skulle avsevärt minska behovet av platser på sinnessjukhus för kriminella psykopater. Beredningen anser dock det aktuella behovet av vårdplatser för dylika och liknande patienter vara så stort, att den icke vill förorda ett uppskov med paviljongens uppförande.

Departementschefen har anfört, att huru än frågan om psykopaternas tillräknelighet i princip avgjordes, det emellertid vid nu rådande platsbrist och med den förskjutning av beläggningen å statens sinnessjukhus mot ett mera svårskött och oroligt klientel, som under senare år ägt rum, icke funnes något tvivel om att en paviljong av den byggnadstyp, varom här vore fråga, vore av behovet påkallad. Då en dylik paviljong ansetts böra erhålla ett centralt läge i mellersta Sverige, har departementschefen förordat medicinalstyrelsens förslag. Kostnaderna för byggnadsarbetena ha beräknats till 1 380 000 kronor.

Utvidgning och förbättring av vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att ett belopp av 63 000 kronor beräknas å beredskapsstat III för nästa budgetår för erforderliga utvidgnings- och förbättringsarbeten å vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i syfte att vinna förbättringar ifråga om vattentillförseln ävensom vattnets kvalitet.

Renovering av paviljong vid S:t Lars sjukhus i Lund. En av paviljongerna vid S:t Lars sjukhus befinner sig i så bristfälligt skick, att en snar renovering ansetts erforderlig, därest icke densamma skulle behöva nedrivras. Av medicinalstyrelsen framlagt förslag till genomgripande ombyggnad omfattar bland annat iståndsättande av den i paviljongen befintliga tuberkulosavdelningen samt tillgodoseende av personalens behov av omklädningsrum och toaletter. Kostnaderna ha beräknats till 250 000 kronor, motsvarande 3 240 kronor per vårdplats.

Uppförande av ny paviljong för kvinnor vid Vipeholms sjukhus i Lund. På därom motionsvis gjord framställning hemställde 1941 års riksdag i anledning av rådande platsbrist för svårskötta obildbara sinnesslöa, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående anordnande av erforderligt antal ytterligare vårdplatser för sådana sinnesslöa.

I skrivelse den 7 december 1943 har *medicinalstyrelsen* till fullgörande av Kungl. Maj:ts uppdrag framlagt förslag rörande uppförande av en ny paviljong vid Vipeholms sjukhus i Lund. Styrelsen har i samband härmed an-

fört, bland annat, att tillgängliga antalet vårdplatser för svårskötta obildbara sinnessjuka utgjorde 750 — samtliga å Vipeholms sjukhus — men att genom en icke obetydlig överbeläggning antalet patienter för närvarande vore 841. På grund av relationen mellan antalet befintliga manliga och kvinnliga vårdplatser vore behovet av nya vårdplatser för kvinnor avgjort störst.

Styrelsen har vidare anfört följande.

Det förslag till uppförande vid Vipeholms sjukhus av en ny paviljong, avsedd för 152 kvinnliga patienter, som styrelsen härmed framlägger för Kungl. Maj:ts prövning, löser sålunda icke slutgiltigt frågan om erforderliga nya vårdplatser inom den del av den statliga sjukvården, varom nu är fråga. Hur denna vård definitivt bör ordnas är styrelsen icke nu beredd att taga ställning till, då detta bland annat blir beroende på den ståndpunkt, statsmakterna komma att intaga till den av särskilda sakkunniga verkställda utredningen om sinnesslövärdens organisation (SOU 1943:29). De sakkunniga föreslå nämligen bland annat, att vissa delar av Källshagens sjukhus skola reserveras för vård av obildbara sinnesslöa.

Då det genom uppförande av den nu föreslagna nya paviljongen vid Vipeholms sjukhus nytillkommande vårdplatsantalet under alla förhållanden blir erforderligt, antingen för manliga eller kvinnliga patienter, och då anslutningen till Vipeholms sjukhus av en ny paviljong kräver endast obetydliga omkostnader inom sjukhusets ekonomiavdelningar, har styrelsen ansett sig böra redan nu framlägga förslaget såsom den första och mest angelägna etappen för lösande av nu berörda vårdfråga.

Styrelsens byggnadsförslag avsåge dels uppförande av en sjukvårdspaviljong och dels tillbyggnad av sjukhusets sköterskehem.

Departementschefen, som förordat medicinalstyrelsens förslag, har med anledning av ett uttalande av 1940 års civila byggnadsutredning anfört, att i samband med byggnadsföretagets utförande borde undersökas, i vad mån förenklingar beträffande paviljongens detaljutformning kunna vidtagas utan att därigenom underhållskostnaderna nämnvärt fördyras eller vårdplatsernas beskaffenhet försämras. Departementschefen har beräknat, att den totala byggnadskostnaden, med tillvaratagande av förefintliga besparingsmöjligheter, skulle uppgå till 880 000 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 uppföra

a) till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid Sundby sjukhus vid Strängnäs* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 120 000 kronor,

b) till *Uppförande av specialpaviljong vid Sundby sjukhus vid Strängnäs* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 1 380 000 kronor,

c) till *Utvidgning och förbättring av vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 63 000 kronor,

d) till *Renovering av paviljong vid S:t Lars sjukhus i*

Lund å allmän beredskapsstat II ett anslag av 250 000 kronor,

e) till *Uppförande av ny paviljong för kvinnor vid Vipeholms sjukhus i Lund* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 880 000 kronor.

15:o) **Renovering och ombyggnad av ekonomibyggnaden vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 205—208) föreslagit riksdagen att till Renovering och ombyggnad av ekonomibyggnaden vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 560 000 kronor.

I skrivelse den 22 april 1941 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning rörande anvisande av ett belopp av 574 000 kronor för renovering och ombyggnad av ekonomibyggnaden vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg. Förslaget omfattar fullständig modernisering av de i ekonomibyggnaden inrymda lokalerna för centralkök och centraltvätt med tillhörande förrådsutrymmen, erforderlig modernisering av bostadslägenheterna för ogift personal inom ekonomibyggnaden, beredande av lämpliga matsalar för personal samt samlingssal för personal och patienter m. m.

Över medicinalstyrelsens förslag ha *byggnadsstyrelsen* och *1940 års civila byggnadsutredning* avgivit utlåtanden. Sistnämnda utredning har därvid förordat vissa förenklingar, vilka skulle medföra en kostnadsminskning av 99 000 kronor.

Departementschefen har härom anfört följande.

Det föreliggande förslaget till ombyggnadsarbeten å S:t Jörgens sjukhus i Göteborg är i främsta rummet föranlett av att köket och tvättinrättningen i sjukhusets ekonomibyggnad ansetts vara i behov av en genomgripande renovering. Det härigenom aktualiserade renoveringsarbetet är avsett att omfatta jämväl andra delar av ekonomibyggnaden, varigenom två önskemål skulle kunna tillgodoses för sjukhusets del, nämligen för det första tidsenliga matsalar för personalen och för det andra beredande inom ekonomibyggnaden av plats för en samlingssal. Ursprungligen avsåg förslaget jämväl vissa ganska genomgripande omändringsarbeten beträffande de i ekonomibyggnaden inrymda personalbostäderna. Såväl dessa som en del andra påtänkta ändringsarbeten hava emellertid av besparingsskäl slopats.

Jag har kommit till den uppfattningen, att bristerna i fråga om sjukhusets kök och tvättinrättning äro sådana, att desamma böra avhjälpas utan onödigt dröjsmål. Då en renovering av sjukhusets ekonomibyggnad på grund härav är nödvändig, bör denna göras så omfattande, att andra sjukhusets önskemål bliva tillgodosedda, i den mån dessa icke kunna undanskjutas för någon längre tid. Till sistnämnda slag av önskemål synes mig vara att räkna frågorna om inrymmande i sjukhusets ekonomibyggnad av personalmatsalar och samlingssal. Jag tillstyrker därför, att ombyggnadsarbetena erhålla den omfattning, som föreslagits av civila byggnadsutredningen. Jag utgår vidare från att vid förslagets slutliga upprättande all rimlig sparsamhet iakttages.

Med hänsyn till inträdda prisstegringar kunna kostnaderna för byggnads-

arbetena numera ej rymmas inom den av civila byggnadsutredningen beräknade kostnadsramen, 475 000 kronor. Investeringsutredningen har som nämnts hemställt om anvisande av ett anslag av 675 000 kronor för här avsedda arbeten. Enligt vad jag inhämtat har utredningen härvid grundat sin uppskattning på av byggnadsstyrelsen verkställda beräkningar rörande de nuvarande kostnaderna för arbetenas utförande enligt det av medicinalstyrelsen ursprungligen framlagda förslaget och således icke i enlighet med det av civila byggnadsutredningen förordade förslaget. Vid arbetenas utförande enligt sistnämnda förslag kunna, enligt vad från byggnadsstyrelsen under hand uppgivits, kostnaderna numera uppskattas till i runt tal 560 000 kronor. Jag förordar, att sistnämnda belopp upptages å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45.

Utskottet.

Utskottet har vid besök å sjukhuset i likhet med departementschefen kommit till den uppfattningen, att bristerna i fråga om sjukhusets kök och tvättinrättning äro sådana, att desamma böra avhjälpas utan dröjsmål. Jämväl de övriga arbeten, som avses med förevarande anslag, äro starkt av behovet påkallade. Arbetena böra enligt utskottets mening sättas i gång snarast möjligt.

Departementschefen omnämner även vissa andra ändringsarbeten, vilka av besparingsskäl slopats. Utskottet har funnit väsentliga brister föreligga, främst beträffande de sanitära anläggningarna och tjänstebostäderna. Då ett avhjälpande av dessa brister enligt utskottets mening icke tål längre tids uppskov, bör en plan över erforderliga omändringsarbeten uppgöras, och med förevarande anslag avsedda arbeten utföras på sådant sätt, att de med största möjliga besparing i utgifter kunna inpassas i nämnda plan.

Under åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Renovering och ombyggnad av ekonomibyggnaden vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg* å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 560 000 kronor.

16:o) Utvidgning av Furunäsets sjukhus vid Piteå. Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 208—210) föreslagit riksdagen att till Utvidgning av Furunäsets sjukhus vid Piteå å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

I skrivelser från medicinalstyrelsen den 3 oktober 1939 samt från Norrbottens läns landsting den 10 oktober 1941 hemställdes om vidtagande av åtgärder för utökning av vårdplatsantalet vid Furunäsets sjukhus vid Piteå. Med skrivelse den 8 juni 1943 har medicinalstyrelsen överlämnat ritningar och kostnadsberäkningar för en utvidgning av sjukhuset.

Departementschefen har härom anført följande.

Såsom tidigare i olika sammanhang framhållits är behovet av nya vårdplatser inom den statliga sinnessjukvården alltjämt mycket stort, oaktat att

Sidsjöns sjukhus nyligen öppnats. Det aktuella behovet av dylika platser uppskattas av medicinalstyrelsen per den 1 januari 1944 till omkring 3 100 platser.

Av statsmakterna hava redan fattats beslut, vilkas realiserande skulle innebära, att cirka 2 100 nya platser av nyss nämnt slag tillkomma. För det aktuella behovets tillgodoseende erfordras alltså ytterligare omkring 1 000 platser. Med hänsyn härtill och till vad medicinalstyrelsen anfört rörande angelägenheten av ett ökat platsantal för övre Norrland anser jag mig böra i princip tillstyrka en utbyggnad av Furunäsets sjukhus i Piteå.

Mot det föreliggande förslaget — innefattande bland annat renovering och omdisposition av den nuvarande huvudbyggnaden samt uppförande av en ny paviljong för oroliga patienter, varigenom 231 nya vårdplatser skulle tillkomma — har jag i likhet med de sakkunniga myndigheterna intet väsentligt att erinra. Detsamma gäller i fråga om byggnadskostnaderna, som uppskattats till sammanlagt 1 723 800 kronor, motsvarande cirka 7 800 kronor per plats. I anledning av vad civila byggnadsutredningen anfört torde dock i samband med byggnadsföretagets utförande undersökning böra verkställas rörande möjligheterna att vidtaga sådana förenklingar beträffande nybyggnadens uppförande, som kunna ifrågakomma, utan att därigenom underhållskostnaden nämnvärt fördyras eller vårdplatsernas beskaffenhet försämrans.

Byggnadsföretaget synes mig vara av den angelägenhetsgrad, att medel för detsamma bör anvisas under anslagsgrupp II av den allmänna beredskapsstaten. För nästa budgetår torde i enlighet med investeringsutredningens förslag böra äskas ett belopp av 1 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Utvidgning av Furunäsets sjukhus vid Piteå* å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

17:o) **Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, s. 211—216) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus för budgetåret 1944/45 uppföra dels å allmän beredskapsstat II ett anslag av 233 000 kronor, dels ock å allmän beredskapsstat III ett anslag av 92 000 kronor.

Sanitära installationer i vissa personalbostadshus vid S:t Lars sjukhus i Lund. Kungl. Maj:ts förslag innebär att å beredskapsstat II för nästa budgetår beräknas 18 000 kronor för installation av vattenklosetter m. m. i vissa personalbostadshus vid S:t Lars sjukhus.

Uppförande av nya ekonomibyggnader å arrendegården Hunnerup under S:t Lars sjukhus i Lund. Ekonomibyggnaderna å den under S:t Lars sjukhus i Lund lydande arrendegården Hunnerup äro i sådant skick att antingen omfattande och kostbara reparationer inom den närmaste tiden äro erforderliga eller också att helt nya ekonomibyggnader måste uppföras. Då reparationer å byggnaderna, även om de göras mycket grundliga och omfattande,

likväl icke skulle medföra att byggnaderna bleve tidsenliga, har departementschefen ansett sig böra tillstyrka, att nybyggnad kommer till stånd.

Kostnaderna för arbetenas utförande ha beräknats till 115 000 kronor. Då arrendatorn förutsättes taga del häri med visst belopp, motsvarande merkostnaden för anordnande av större stallutrymmen än gårdens normala behov kräver, har det erforderliga anslaget ansetts böra uppföras med 108 000 kronor.

Uppförande av personalbostäder vid Vipeholms sjukhus i Lund. -Av den till 139 personer uppgående kåren av manliga befattningshavare vid Vipeholms sjukhus i Lund ha endast 16 kunnat tillhandahållas familjebostäder genom statens försorg. Då brist på lämpliga lägenheter råder i Lund och då nämnda proportion är avsevärt ofördelaktigare än vid övriga statliga sinnessjukhus, har ett belopp av 75 000 kronor äskats å beredskapsstat II för uppförande av bostäder. Beloppet är avsett att förslå till två bostadshus om vardera två lägenheter.

Anordnande av en källare för potatis och konserver vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg. Enär de brister, som vidlåda den vid S:ta Maria sjukhus för närvarande befintliga källaren för potatis och konserver, ansetts medföra så stora olägenheter, att anordnandet av en ny källare är motiverat, har ett belopp av 32 000 kronor äskats å beredskapsstat II till ifrågavarande ändamål.

Vissa andra byggnadsarbeten.

Genom beslut av 1939 års riksdag anvisades medel under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus till följande ändamål nämligen till växthus och tvättbyggnad vid S:t Lars sjukhus i Lund 76 500 kronor, till växthus vid Källshagens sjukhus 26 500 kronor, till fest- och samlingssal vid Västra Marks sjukhus 50 000 kronor, till fest- och samlingssal vid Salberga sjukhus 40 000 kronor samt till tvättstuga och desinfektionsanläggning vid Furunäsets sjukhus 35 000 kronor. Till följd av de besparingsåtgärder, som genomfördes från och med hösten 1939, ha nämnda arbeten emellertid icke kommit till utförande.

Investeringsutredningen har sedermera verkställt förnyad kostnadsberäkning rörande ifrågavarande arbeten och därvid funnit, att för deras utförande numera erfordras ytterligare följande belopp, nämligen för S:t Lars sjukhus 30 500 kronor, för Källshagens sjukhus 10 500 kronor, för Västra Marks sjukhus 20 000 kronor, för Salberga sjukhus 16 000 kronor och för Furunäsets sjukhus 15 000 kronor.

För täckande av merkostnader för ifrågavarande byggnadsarbeten äskas anslag å nämnda belopp å beredskapsstat III.

Sammanfattning. Under ifrågavarande punkt har för byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus medel äskats enligt följande sammanställning.

F ö r e t a g	Anslagsgrupp II Kronor	Anslagsgrupp III Kronor
Sanitära installationer i vissa personalbostadshus vid S:t Lars sjukhus i Lund	18 000	—
Uppförande av nya ekonomibyggnader å arrendegården Hunnerup under S:t Lars sjukhus i Lund.....	108 000	—
Uppförande av personalbostäder vid Vipeholms sjukhus i Lund	75 000	—
Anordnande av en källare för potatis och konserver vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg	32 000	—
Växthus och tvättbyggnad vid S:t Lars sjukhus i Lund	—	30 500
Växthus vid Källshagens sjukhus.....	—	10 500
Fest- och samlingsal vid Västra Marks sjukhus.....	—	20 000
Fest- och samlingsal vid Salberga sjukhus	—	16 000
Tvättstuga och desinfektionsanläggning vid Furunäsets sjukhus	—	15 000
Summa	233 000	92 000

Kungl. Maj:ts förslag ha ej föranlett erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus* för budgetåret 1944/45 uppföra

- a) å allmän beredskapsstat II ett anslag av 233 000 kronor,
- b) å allmän beredskapsstat III ett anslag av 92 000 kronor.

18:o) **Uppförande av läkarbostäder vid statens sinnessjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 217 och 218) föreslagit riksdagen att till Uppförande av läkarbostäder vid statens sinnessjukhus å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 200 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* framhållit, att behov föreläge av ett flertal nya bostäder för läkare vid statens sinnessjukhus.

Departementschefen har härom anfört följande.

Då de läkare som numera tjänstgöra som andre läkare vid statens sinnessjukhus i stor utsträckning äro gifta och ha bildat familj, har *medicinalstyrelsen* ansett behov för dessa läkare föreligga av ett 30-tal nya familjebostäder, vilka *styrelsen* ansett böra komma till utförande under en tidrymd av fem år. Kostnaderna härför ha av *styrelsen* uppskattats till cirka 900 000 kronor, varvid *styrelsen* räknat med att bostäderna skulle bliva av samma typ, som kommit till utförande vid Sidsjöns sjukhus.

Utän att taga ställning till det av *medicinalstyrelsen* framlagda byggnadsprogrammet i dess helhet anser jag mig böra tillstyrka, att i enlighet med vad investeringsutredningen föreslagit medel nu beräknas för uppförande av läkarbostäder vid Sundby, S:t Lars, S:ta Maria, Restads, Källshagens och Säters sjukhus. Utredningen har uppskattat det härför erforderliga medelsbehovet till 200 000 kronor, varemot intet synes vara att erinra. Anslag för ändamålet torde böra upptagas å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppförande av läkarbostäder vid statens sinnessjukhus* å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 200 000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

19:o) **Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 218) och under hänvisning till departementschefens under punkt 4 här ovan återgivna uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1944/45 uppföra

- a) å allmän beredskapsstat II ett anslag av 15 000 000 kronor,
- b) å allmän beredskapsstat III ett anslag av 15 000 000 kronor.

20:o) **Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 218) och under erinran om vad utskottet anfört under punkt 3 här ovan, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden* för budgetåret 1944/45 uppföra

- a) å allmän beredskapsstat II ett anslag av 8 000 000 kronor,
- b) å allmän beredskapsstat III ett anslag av 10 000 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

21:o) **Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet. Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 218 och 219) och under hänvisning till departementschefens under punkt 4 här ovan återgivna uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 uppföra

- a) till *Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 80 000 000 kronor,

- b) till *Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 20 000 000 kronor;
- c) till *Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 3 000 000 kronor;
- d) till *Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 9 000 000 kronor.

22:o) Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder. Lån för bostadsförbättringsverksamhet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14 och 15, s. 219) och under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 3 här ovan, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 uppföra

- a) till *Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 2 000 000 kronor;
- b) till *Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 3 000 000 kronor;
- c) till *Lån för bostadsförbättringsverksamhet* å allmän beredskapsstat II ett anslag av 5 000 000 kronor;
- d) till *Lån för bostadsförbättringsverksamhet* å allmän beredskapsstat III ett anslag av 7 000 000 kronor.

23:o) Lån för anordnande av allmänna samlingslokaler. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 220) och under åberopande av vad utskottet under punkt 5 här ovan anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån för anordnande av allmänna samlingslokaler* å allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

Stockholm den 20 juni 1944.

På statsutskottets vägnar.

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Holmström, Heiding, Karl Andersson, Gustaf Iwar Anderson, Johan Eric Ericson, Albertsson* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Tidaholm, *Isacsson, Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Olsson* i Kullenbergstorp, *Nilsson* i Steneberg och *Lundberg* i Hälsingborg.